

ADVIES 2015-08

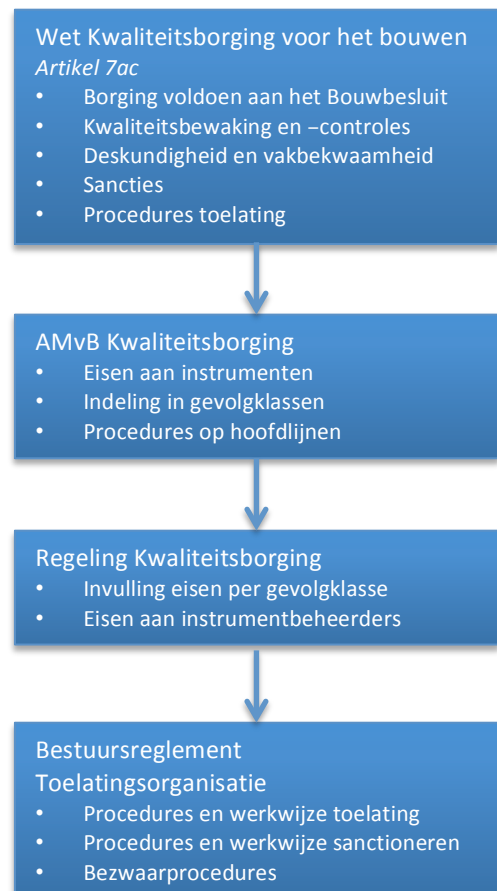
Datum	5 maart 2015
Betreft	CRITERIA INSTRUMENTEN KWALITEITSBORGING voor het BOUWEN (werkversie – voorlopige criteria)

Dit advies is gebaseerd op het stelsel zoals beschreven in het conceptwetsvoorstel Kwaliteitsborging voor het bouwen en de bijbehorende memorie van toelichting. Het advies is gericht aan het ministerie van BZK en de toekomstige toelatingsorganisatie en kan dienen bij de verdere uitwerking van de wet en onderliggende regelgeving. Hoe het stelsel er uiteindelijk uit komt te zien is pas na politieke besluitvorming bekend.

Vooraf

In het voorgenomen stelsel van kwaliteitsborging ontwikkelt de markt instrumenten die, om toegelaten te worden en te blijven, moeten voldoen aan criteria, die bij of krachtens AMvB worden gesteld. De Toelatingsorganisatie toetst de voorgedragen en toegelaten instrumenten aan deze criteria. De uitwerking van de criteria vindt plaats op 3 niveaus. Bij wet is vastgelegd wat minimaal moet worden geadresseerd in de instrumenten. Bij AMvB en Ministeriele regeling wordt vastgelegd welke eisen aan instrumenten worden gesteld en wat de invulling van die eisen is, waarna in het bestuursreglement van de Toelatingsorganisatie wordt vastgelegd op welke wijze wordt beoordeeld of aan die eisen is voldaan. In het schema hiernaast is dit weergegeven. De exacte verdeling tussen wat bij AMvB wordt geregeld en wat in het bestuursreglement wordt vastgelegd wordt bepaald bij het opstellen van de AMvB.

Dit advies heeft betrekking op de criteria op het niveau van de AMvB. De Stuurgroep en daaraan gekoppelde overleggen zullen mogelijk nog inbreng leveren die tot aanpassing leiden. Het advies zal, zodra het definitief is, door BZK verder worden uitgewerkt. Op basis van die uitwerking zal iBK de uitwerking op het niveau van het Bestuursreglement ter hand nemen. Het uiteindelijke bestuursreglement zal door de minister van BZK moeten worden goedgekeurd alvorens het kan worden toegepast.

Dit advies geeft in de eerste plaats aan welke aspecten er in de instrumenten moet worden geregeld, het 'wat'. De invulling van die aspecten wordt – per gevolgklasse – opgenomen in het Bestuursreglement. De vraag hoe aan de eisen wordt voldaan is een taak van de ontwikkelaars / beheerders van instrumenten. Duidelijk moet zijn, dat naarmate het instrument is bedoeld voor bouwwerken in een hogere risico- of gevolgklasse daarbij ook zwaardere eisen horen op het gebied van opleiding en ervaring van de toepassers. Ook voor de mate van onafhankelijkheid van deze kwaliteitsborger ten opzichte van de bouwer, ontwerper, etc. ligt daarbij de lat hoger. Eisen aan het 'hoe' kunnen per gevolgklasse of deel daarvan verschillen en worden vooralsnog alleen voor Gevolgklasse 1 uitgewerkt.

Alhoewel de uitwerking in de AMvB komt, is het uitgangspunt bij het opzetten van de criteria dat deze niet vrijblijvend kunnen worden ingevuld door instrumentbeheerders. Vanuit iBK zal de uitwerking van de instrumenten gericht zijn op 'voorspelbare' resultaten bij vergelijkbare bouwwerken. Een instrument zal dus moeten beschrijven hoe per object gekomen wordt tot een plan voor de kwaliteitsborging, welke controlemomenten hieruit voortvloeien en wat de respons is indien een bepaald situatie wordt aangetroffen. De opzet van de instrumenten dient zodanig te zijn dat los van de toepasser een zelfde mate van kwaliteitsborging – in termen van toetspunten, frequentie en toetsmomenten – moet worden gevoerd. Dit wil overigens niet zeggen dat ieder instrument op exact dezelfde wijze moet zijn ingericht. Wel moet bij de toelating duidelijk zijn welke inspanningen worden verricht bij welke bouwwerken. Deze opzet maakt het tevens mogelijk om eventueel een bodem te leggen in de minimaal verplichte inspanning.

2

Criteria zijn gericht op het publiekrecht

Zoals gezegd is dit advies gericht op hetgeen bij of krachtens AMvB moet worden geregeld, een minimumpakket, gericht op de wettelijke ondergrens: voldoen aan het Bouwbesluit. Dit gegeven leidt er toe dat alle criteria die genoemd worden vanuit dat oogpunt moeten worden beschouwd. Specifieke aandacht wordt hierbij gevraagd voor het verschil tussen publiekrechtelijke voorschriften en privaatrechtelijke voorschriften. Daar waar de Wet kwaliteitsborging beide aspecten betreft en daarmee een toename van de kwaliteit beoogd, kan dit advies slechts gericht zijn op het publieke deel van 'kwaliteit': het voldoen aan het Bouwbesluit.

Als instrumenten ook kenmerken hebben, waaraan de AMvB geen eisen stelt en kwaliteitsborgers dus meer doen dan wet of de AMvB dan is dat positief. De Toelatingsorganisatie kan dit echter niet voorschrijven en dergelijke kenmerken ook niet hanteren ter compensatie van het eventueel op onderdelen niet voldoen aan de wettelijke eisen.

Aansprakelijkheid

Als laatste wordt benadrukt dat de criteria in dit advies niet leiden tot of tot doel hebben om de onderlinge verhouding tussen adviseurs, aannemers en opdrachtgevers te veranderen. De eisen in dit advies hebben zoals gezegd betrekking op het publiekrecht. Daar waar gesproken wordt over

aansprakelijkheid wordt dus niet bedoeld een aansprakelijkheid in termen van het privaatrecht. Een instrument kent één aansprakelijk persoon wil dan ook zeggen dat er één aanspreekpunt is daar waar het de werking en toepassing van een instrument bij een object betreft. De betreffende persoon wordt daardoor niet aansprakelijk voor fouten van derden in het bouw- en ontwerpproces. Op die aansprakelijkheid blijft het burgerlijk wetboek onverkort van kracht.

Tenslotte wordt daar waar gesproken wordt over 'kwaliteitsborger' en 'instrumentbeheerder' een organisatie bedoeld en niet een persoon, tenzij het gaat om de persoonlijke kwalificaties.

Ten geleide bij de tweede versie van het advies

De Stuurgroep liet zich in het algemeen positief uit over de eerste versie van het advies. Kritische detailopmerkingen zijn in deze versie zoveel mogelijk verwerkt. De vrees voor onnodige bureaucratie is vooral beantwoord door te hameren op het onderscheid tussen 'wat' en 'hoe' in relatie tot de proportionaliteit van de instrumenten en hun toepassingsgebied. Pas als de AMvB en het bestuursreglement over het 'hoe' – in concept – beschikbaar zijn, kan dit antwoord worden gecompleteerd. De opvatting van één lid dat dit advies te sturend zou zijn (en voorbij zou gaan aan systeemtoezicht) is niet terecht, maar ook in dit geval zal dat blijken uit het de verdere uitwerking. Bij systeemtoezicht geldt, dat naarmate meer van de hier genoemde criteria adequaat zijn geborgd in het kwaliteitsbewakingssysteem van de ontwerper en/of de bouwer, de rol van de externe kwaliteitsborger, die het systeemtoezicht verzorgt, vooral bestaat uit de aspecten die in genoemde kwaliteitsbewaking niet zijn geregeld plus de controle op het eindresultaat. Een dergelijke wisselwerking is dus mogelijk zolang maar adequaat beschreven, uitgevoerd en gecontroleerd.

In dit advies wordt qua formulering uitgegaan van een vergaande opsplitsing van rollen in het bouwproces. In de praktijk zullen bij de lagere gevolgklassen echter meerdere rollen kunnen worden ondergebracht bij een persoon of bedrijf – bijvoorbeeld de combinaties architect/kwaliteitsborger en bouwer/kwaliteitsborger. Ook zijn instrumenten denkbaar, waarbij de vergunninghouder / opdrachtgever zelf deze rol op zich neemt.

Dat kan zowel het geval zijn bij professionele opdrachtgevers als woningcorporaties als bij eenmalige particuliere opdrachtgevers die via een eenvoudig hulpmiddel kunnen checken in hoeverre hun (zeer) eenvoudige bouwwerk voldoet aan de wettelijke eisen. Bij de hogere gevolgklassen moet zoals gezegd de onafhankelijkheid van de kwaliteitsborging steviger worden geregeld, maar tegelijkertijd wordt juist bij dergelijke bouwwerken vaker gebruik gemaakt van geïntegreerde contracten¹, waarbij andere rollen in het bouwproces ofwel samenvallen, dan wel niet op de traditionele wijze zijn te onderscheiden. De

---

¹ Geïntegreerde contracten: van D&B, Design and Build, tot en met DBFMO, Design, Build, Finance, Maintenance and Operate als meest vergaande vorm. In het nieuwe stelsel is het denkbaar en wenselijk om de Q van Quality hierin op te nemen. De gevolgklasse van het bouwwerk bepaalt dan of daarnaast nog een onafhankelijke kwaliteitsborger noodzakelijk is. Naarmate het contract zelf en uiteraard de toepassing daarvan in de praktijk voorziet in het opleveren van een gebruiksgereed bouwwerk dat voldoet aan het Bouwbesluit, goed en deugdelijk werk, naleving contract etc. kan het takenpakket van deze onafhankelijke borger echter worden beperkt.

criteria zijn geenszins bedoeld om geïntegreerde contractvormen te belemmeren. Als daarin de kwaliteitsborging op een verantwoorde wijze is opgenomen kan de eventueel vereiste onafhankelijke kwaliteitsborger zich mogelijk beperken tot een vorm van systeemtoezicht op de kwaliteitsborging van de uitvoerende partijen zelf.

Concept beoordelingscriteria instrumenten voor kwaliteitsborging

1 **Algemeen**

- 1.1 Het instrument kent één aanspreekpunt voor de opdrachtgever. In het werk van deze coördinator van de kwaliteitsborging staat de integrale benadering van het gehele bouwwerk centraal. Bij opdeling van de activiteiten per fase of per deskundigheidscope is deze coördinator verantwoordelijk en aansprakelijk voor de onderlinge samenhang en communicatie tussen de fasen en/of scopes van de kwaliteitsborging.
- 1.2 Het instrument beschrijft welke werkzaamheden onder welke omstandigheden tenminste onderdeel moeten uitmaken van de opdracht aan een kwaliteitsborger, die gerechtigd is dit instrument toe te passen, en welke overige werkzaamheden onder welke omstandigheden niet verenigbaar zijn met (aanvaarding van) deze opdracht.
- 1.3 Het instrument schrijft voor op welke wijze de kwaliteitsborger voorafgaand aan de bouw zich ervan vergewist dat de voor realisatie bedoelde uitwerkingsgegevens van het bouwplan (tekeningen, berekeningen, beschrijvingen, voorgeschreven attesten, etc.) kunnen leiden tot een gebruiksgereed bouwwerk, dat in overeenstemming is met de verleende vergunning en dat voldoet aan de bouwtechnische voorschriften in hoofdstuk 2 t/m 6 van Bouwbesluit 2012 (Bb-eisen).
- 1.4 Het instrument beschrijft of en hoe de kwaliteitsborger betrokken wordt bij de planontwikkeling en eventueel overleg daarover voorafgaand aan de indiening van de aanvraag omgevingsvergunning en hoe daaruit voorkomende informatie door hem wordt verkregen als hij ten tijde van bedoelde planontwikkeling, overleg en aanvraag en verkrijgen van de vergunning nog niet actief betrokken was bij het bouwwerk.
- 1.5 Het instrument schrijft voor dat de bevindingen van degenen die op een bouwwerk per fase, per scope en als eindverantwoordelijke werkzaam zijn voor de kwaliteitsborging, moeten worden vastgelegd op een voor de opdrachtgever en het bevoegd gezag actuele, begrijpbare, traceerbare en reproduceerbare wijze.
- 1.6 Het instrument schrijft voor dat de kwaliteitsborger, wanneer hij constateert dat het door hem te begeleiden c.q. begeleide bouwwerk op zodanige wijze wordt uitgevoerd, dat hij zijn verklaring bij gereedmelding - "*...dat het bouwwerk naar zijn oordeel voldoet aan de*

bouwtechnische voorschriften ...”(zie 1.8) - niet naar waarheid kan opstellen en verstrekken, daarover het bevoegd gezag informeert zodra sprake is van een wetsovertreding of onmiddellijke gevaarstelling. Van een wetsovertreding is in deze context sprake als het werk wordt voortgezet zonder kwaliteitsborger of als deze de verklaring bij gereedmelding niet kan verstrekken.

Deze eis ziet op situaties die zich kunnen voordoen vanaf het eerste² moment waarop de kwaliteitsborger inzicht krijgt in het bouwplan tot aan de oplevering, waarbij evident is dat geen sprake is van het aannemelijk zijn, dat het gebruiksgereede bouwwerk voldoet.

- 1.7 Het instrument beschrijft op welke wijze de kwaliteitsborger toeziet op het juist en volledig samenstellen van het bij gereedmelding aan de opdrachtgever beschikbaar te stellen opleverdossier. *De beschrijving in het instrument zal gericht moeten zijn op de bij of krachtens de wet voorgeschreven informatie, te leveren aan het bevoegd gezag.*
- 1.8 Het instrument schrijft voor dat de kwaliteitsborger bij gereedmelding van het bouwwerk een verklaring verstrekt aan de vergunninghouder met tenminste de wettelijk voorgeschreven inhoud (zie MvT § 4.4). (Een format voor deze verklaring is bij dit advies gevoegd)
- 1.9 Het instrument beschrijft voorts:
- a- alle relevante informatie over de gronden waarop een persoon of bedrijf kan worden erkend of gecertificeerd als tot toepassing van het instrument gerechtigde kwaliteitsborger;
  - b- op welke wijze de instrumentbeheerder te werk gaat bij de beoordeling van kandidaat-kwaliteitsborgers;
  - c- hoe de correcte toepassing van het instrument door gekwalificeerde kwaliteitsborgers periodiek worden beoordeeld aan de hand van dossiers en steekproefsgewijze controles van de praktijktoepassing en het resultaat daarvan;
  - d- op welke wijze het instrument actueel gehouden wordt en welke bijdrage de kwaliteitsborgers daaraan dienen te leveren;
  - e- hoe in het instrument wordt voorzien in het leren en verbeteren door de kwaliteitsborgers;
  - f- hoe eventuele herstelmaatregelen worden vastgesteld en de uitvoering daarvan wordt beoordeeld;
  - g- volgens welke procedures en condities wordt voorzien in sancties en stimuleringsmaatregelen³.

² Dit eerste moment kan zich dus ook voordoen voorafgaande aan de start van de bouw.

³ Hierbij wordt een escalatieladder toegepast zoals beschreven in bijlage 2 bij dit advies.

Tenslotte beschrijft het instrument op welke wijze en door wie eventueel bezwaar en beroep kan worden aangetekend tegen besluiten van de instrumentbeheerder over het wel of niet toelaten, afgeven van een (openbare) waarschuwing, schorsen of intrekken van het recht op toepassing van het instrument.

- 1.10 Het instrument heeft betrekking op het gehele bouwwerk inclusief eventuele vergunningvrije delen daarvan.
- 1.11 Met betrekking tot aansprakelijkheid verwijst het instrument naar het daarvoor geldende wettelijk kader. *Alleen als het instrument daarop aanvullende bepalingen hanteert worden deze in het instrument beschreven. De aanvullende bepalingen kunnen niet leiden tot een inperking of opschorting van hetgeen hierover bij wet is geregeld.*

2 Product

- 2.1 Het instrument geeft zo concreet mogelijk aan op welke wijze het voorziet in het hoofddoel, dat elk door middel van dit instrument te borgen bouwwerk – passend binnen de verleende vergunning – tenminste voldoet aan de Bouwbesluiten.
- 2.2 Het instrument beschrijft – als sprake is van een product-specifiek instrument – het product of de samenhangende producten, waarop het van toepassing is, zodanig dat door de technisch-inhoudelijke beschrijving zelf wordt geborgd, dat het gebruiksgereede bouwwerk in overeenstemming is met de vergunning en voldoet aan de Bouwbesluiten.
- 2.3 Als het instrument betrekking heeft op bouwwerken die zijn gestandaardiseerd of (vrijwel) geheel bestaan uit (samengestelde) bouwproducten waarvan de kwaliteit via CE-markering en/of aanvullende kwaliteitsverklaringen wordt geregeld, verwijst het instrument naar die documenten en spitst de beschrijving van de kwaliteitsborging van het bouwwerk zich toe op de samenhang tussen deze (samengestelde) bouwproducten, de locatie-specifieke aanpassingen van de standaarden en het feitelijke realisatieproces.
- 2.4 Als in het betreffende bouwwerk toepassing wordt gegeven aan art. 1.3 van het Bb (Gelijkwaardige oplossingen) dan schrijft het instrument voor dat de kwaliteitsborger de aangeleverde onderbouwing voorafgaand aan de uitvoering beoordeelt en vastlegt of de gelijkwaardigheid van een oplossing is gebaseerd op een daartoe ingewonnen advies (o.v.v. bron en datum), op de publicatie van gelijkwaardige oplossingen (o.v.v. bron en datum) of anderszins. Zowel de gelijkwaardige oplossing als de bron worden vastgelegd in een bijlage bij de verklaring als bedoeld in 1.6 en 1.8.

3 Proces

- 3.1 Het instrument beschrijft de wijze waarop het ziet op toetsen, risicoanalyse, beheersmaatregelen, toezicht, verkrijging van de benodigde documenten, bevindingen, conclusies en aanbevelingen, informatie-uitwisseling, deel- en eindverantwoordelijken en verklaring bij gereedmelding en uitvoeren van overige voor het voldoen aan de voorschriften noodzakelijke handelingen.
- 3.2 Het instrument voorziet in zodanige processtappen, dat de eindverantwoordelijke voor de kwaliteitsborging ongeacht de opsplitsing in instrumenten per fase of scope bij oplevering waarheidsgetrouw zijn verklaring kan opstellen, ondertekenen en overhandigen aan de vergunninghouder.
- 3.3 Het instrument beschrijft de wijze waarop kwaliteitsborgers moeten handelen als in het bouwplan / bouwwerk sprake is van gelijkwaardige oplossingen in de zin art. 1.3 van het Bb.
- 3.4 Het instrument voorziet in een klachtenregeling voor opdrachtgevers van kwaliteitsborgers.

4 Persoon

- 4.1 Het instrument beschrijft aan welke eisen de kwaliteitsborger moet voldoen qua opleiding, ervaring en competenties, voor alle onderdelen(fasen, scopes) en als eindverantwoordelijke of generalist.
- 4.2 Het instrument schrijft voor dat en hoe de kwaliteitsborger de ontwikkelingen van de wet- en regelgeving, in het bijzonder het Bb, het instrument zelf en andere relevante kennis moet bijhouden.
- 4.3 Het instrument beschrijft op welke wijze de onafhankelijke taakvervulling van de kwaliteitsborger tenminste moet worden geregeld en geborgd.
- 4.4 Het instrument beschrijft welke eisen worden gesteld aan zowel het bedrijf als de personen binnen het bedrijf, die direct bij de uitvoering van de kwaliteitsborging betrokken zijn.
- 4.5 Het instrument schrijft voor, dat bij de uitvoering van een opdracht voor kwaliteitsborging tenminste de eindverantwoordelijke/coördinator die door de opdrachtnemer wordt ingezet op persoonsniveau gerechtigd is deze rol te vervullen conform de eisen van het instrument.

5 Communicatie

- 5.1 Het instrument schrijft voor dat de kwaliteitsborger zich beperkt tot het constateren van het wel of niet voldoen van (onderdelen van) het bouwwerk aan de Bouwbesluit-eisen en daarover gelijkloidend en volledig verslag uitbrengt aan de opdrachtgever en aan de betrokken partijen bij

voorbereiding resp. realisatie en oplevering van het bouwwerk.

Indien het instrument toestaat, dat de rol van kwaliteitsborger wordt gecombineerd met andere rollen (opdrachtgever, ontwerper, aannemer) geldt het voorgaande in die zin onverkort, dat de verslaglegging over oplossingen, besluitvorming en uitvoering herkenbaar wordt onderscheiden van de verslaglegging over constatering.

- 5.2 Het instrument beschrijft de informatievoorziening (inhoud, tijdstip) van de kwaliteitsborger over zowel bouwwerken als overige zaken aan de instrumentbeheerder. Bij overige zaken gaat het vooral om gegevens die bij de toelating van het instrument of het toezicht op de toepassing daarvan door de toelatingsorganisatie zijn aangemerkt als cruciaal voor het functioneren van het instrument.
- 5.3 Het instrument beschrijft de wijze, waarop de verslaglegging van de instrumentbeheerder aan de toelatingsorganisatie tot stand komt (proces, inhoud, tijdstip), de inhoudelijke bijdragen die daaraan eventueel worden verlangd van de kwaliteitsborgers en de wijze waarop deze eventueel worden betrokken bij de vaststelling van het verslag.
- 5.4 Het instrument beschrijft de wijze waarop instrumentbeheerders intern en extern communiceren over de toepassing van het instrument, de resultaten daarvan, het omgaan met leren en verbeteren en de toepassing van sancties.

- Bijlage 1: Voorbeeld van een *Verklaring bij Gereedmelding door Kwaliteitsborger*
Bijlage 2: Escalatieladder Sancties Kwaliteitsborging voor het Bouwen

BIJLAGE 1 VERKLARING BIJ GEREEDMELDING DOOR DE KWALITEITSBORGER

Hierbij verklaart ondergetekende

Persoonsnaam .....
Functie .....
Bedrijfsnaam .....
KvK-nummer .....
Adres .....
Telefoonnummer .....
E-mailadres .....

Als eindverantwoordelijke voor de kwaliteitsborging met betrekking tot het bouwwerk

Naam bouwwerk .....
Locatie bouwwerk .....
Kadastraal nummer bouwwerk .....
Naam vergunninghouder .....
Adres vergunninghouder .....
Kenmerk vergunning .....

- Dat dit bouwwerk in overeenstemming met bovengenoemde vergunning is voltooid op (datum) .....
- Dat de kwaliteitsborging is uitgevoerd conform de werkwijze van het toegelaten instrument, te weten: (naam instrument) .....
- Dat hij/zij gekwalificeerd is dit instrument als kwaliteitsborger toe te passen,
- Dat hij/zij heeft vastgesteld dat het op (datum) ..... ingediende opleverdossier in overeenstemming is met het gerealiseerde bouwwerk en voldoet aan de daarvoor bij AMvB vastgestelde inhoudsopgave (AMvB art. noemen).
- En dat het bouwwerk naar zijn oordeel voldoet aan de bouwtechnische voorschriften als bedoeld in het Bouwbesluit d.d. (versiedatum⁴).....

En vermeldt voorts de volgende bijzonderheden:

Aldus naar waarheid opgemaakt op (datum) ..... te .....

Handtekening:

Firmastempel:

⁴ De versie van het Bouwbesluit die geldt op de datum van indiening van de aanvraag omgevingsvergunning voor het betreffende bouwwerk is de versie die van toepassing is op het bouwwerk.

BIJLAGE 2 ESCALATIELADDER SANCTIES KWALITEITSBORGING VOOR HET BOUWEN

Deze notitie is bedoeld om instrumentontwikkelaars voor de kwaliteitsborging houvast te geven bij het voldoen aan criterium 1.9. Ook bij dit aspect geldt het beginsel van proportionaliteit. Een instrument voor de bovenkant van Gevolgklasse 1 zal zwaarder moeten zijn toegerust dan een instrument voor de onderkant ervan. De notitie is dus geen voorschrift of wettelijke eis, maar een hulpmiddel om het denken over sancties in relatie tot leren en verbeteren enerzijds en vertrouwen in het stelsel anderzijds concreet en proportioneel te kunnen invullen.

Als bij een audit of anderszins door de instrumentbeheerder wordt vastgesteld dat een tot toepassing van het instrument gerechtigde kwaliteitsborger handelt in strijd met de werkwijze die het instrument voorschrijft en/of in strijd met de wet- en regelgeving in het algemeen en die betreffende de kwaliteitsborging voor het bouwen in het bijzonder, dan past de instrumentbeheerder daarop sancties en stimuleringsmaatregelen toe. De stimuleringsmaatregelen zijn gericht op leren en verbeteren en op het voorkomen van herhaling van de geconstateerde strijdige handelingen. De sancties dienen ter ondersteuning hiervan.

Voor de sancties geldt een escalatieladder, afhankelijk van de ernst van de geconstateerde strijdigheid en de eventuele herhalingsfactor. Qua ernst van de strijdigheid valt onderscheid te maken naar:

- A) handelen in strijd met de door het instrument en wet- en regelgeving voorgeschreven werkwijze zonder dat daardoor de kwaliteitsborging van het bouwwerk in het geding is; (bijv. *“Niet-kritieke afwijkingen” in de terminologie van certificatie*)
- B) handelen in strijd met de door het instrument en wet- en regelgeving voorgeschreven werkwijze zodanig dat daardoor de kwaliteitsborging van het bouwwerk in het geding is, echter zonder dat de veiligheid en/of de gezondheid van het bouwwerk erdoor in gevaar komt;
- C) handelen in strijd met de door het instrument en wet- en regelgeving voorgeschreven werkwijze zodanig dat daardoor de kwaliteitsborging van het bouwwerk in het geding is, echter zodanig dat de veiligheid en/of de gezondheid van het bouwwerk erdoor in gevaar komt;
- D) handelen in strijd met de door het instrument en wet- en regelgeving voorgeschreven werkwijze zodanig dat daardoor de kwaliteitsborging van het bouwwerk in het geding is, echter zodanig dat sprake is van onmiddellijke gevaarstelling voor de veiligheid en/of de gezondheid van het bouwwerk.
- E) frauduleus handelen (valsheid in geschrifte, verduisteren of manipuleren van feitelijke informatie), ongeacht de gevolgen daarvan voor de feitelijke kwaliteitsborging en/of de feitelijke kwaliteit van het bouwwerk.

STAP 1 AANWIJZING

Dit is de lichtste maatregel, die van toepassing is op alle onder A en B bedoelde situaties, ook als het gaat om een eerste (situatie B) of tweede herhaling (situatie C). De aanwijzing is vooral gericht op leren en verbeteren en vraagt om een aantoonbare follow up binnen een voorgeschreven termijn, onderzoeksplicht en een rapportage over de verbeterpunten..

STAP 2 WAARSCHUWING

Deze stap volgt als zich ondanks Stap 1 opnieuw identieke situaties voordoen en als de aanwijzing niet wordt opgevolgd of de opvolging niet tijdig wordt aangetoond. Op situatie C is Stap 2 van toepassing zonder dat sprake is van herhaling. De waarschuwing houdt in dat bij herhaling of gebrek aan (voldoende en tijdige) follow up van de bijbehorende aanwijzing zwaardere sancties in aanmerking komen. Ook bij deze aanwijzing wordt een termijn voorgeschreven, waarbinnen de follow up moet worden aangetoond. In geval van twijfel kan de hersteltermijn eenmalig worden verlengd.

STAP 3 OPENBARE WAARSCHUWING

Als de bij stap 2 gegeven aanwijzingen niet, onvoldoende of te laat worden opgevolgd of niet voldoende aantoonbaar zijn wordt de waarschuwing openbaar gemaakt. Dit doet de instrumentbeheerder door deze zelf te publiceren en door een melding aan de toelatingsorganisatie, die de melding opneemt in het openbare register van instrumenten en kwaliteitsborgers. De openbaarheid blijft minimaal in stand tot de volgende periodieke audit of een op verzoek van de kwaliteitsborger uitgevoerde extra audit, mits daarin wordt vastgesteld, dat inmiddels voldoende herstelmaatregelen zijn getroffen. Zo nodig kunnen extra aanwijzingen ter follow up worden gegeven. In geval van twijfel kan de hersteltermijn eenmalig worden verlengd.

Stap 3 is zonder dat sprake is van herhaling ook van toepassing op situatie D.

De openbaarheid blijft minimaal in stand tot de volgende periodieke audit of een op verzoek van de kwaliteitsborger uitgevoerde extra audit, mits daarin wordt vastgesteld, dat inmiddels voldoende herstelmaatregelen zijn getroffen.

Een kwaliteitsborger, op wie een openbare waarschuwing van kracht is, mag nieuwe offertes uitbrengen en opdrachten aanvaarden.

STAP 4 SCHORSING van de toelating (erkenning, certificering)

De instrumentbeheerder schorst de kwaliteitsborger voor een nader vast te stellen periode, waarbij ingangsdatum en einddatum worden genoemd, als sprake is van onvoldoende respons op de bij Stap 3 gegeven aanwijzingen, ongeacht of daaraan stap 2 is voorafgegaan. Ook bij een zeer ernstig geval als in situatie D beschreven of bij het herhaald voorkomen daarvan is Stap 4 noodzakelijk.

De einddatum kan voorwaardelijk zijn in die zin, dat uiterlijk voor deze datum moet zijn aangetoond, dat aangewezen herstelmaatregelen naar behoren zijn doorgevoerd. Afhankelijk van de ernst van de geconstateerde gebreken en het herhaald voorkomen daarvan kan de schorsing ook voor een periode met een minimumduur worden opgelegd. Het ongedaan maken van de schorsing kan ook in dat geval alleen plaatsvinden als voor een nader te noemen datum de aangewezen herstelmaatregelen

aantoonbaar zijn doorgevoerd. In geval van twijfel kan de hersteltermijn eenmalig worden verlengd, tenzij de ernst van de situatie zich daartegen verzet. Als de kwaliteitsborger niet overgaat tot tijdig, voldoende en aantoonbaar herstel conform de aanwijzingen volgt automatisch Stap 5.

Met betrekking tot de ingangsdatum van de schorsing spelen naast de ernst van de ernst van de geconstateerde gebreken en het herhaald voorkomen daarvan ook de belangen van de opdrachtgever een rol. Als het gaat om onvoldoende respons op Stap 3 kan een termijn van enkele weken in acht genomen worden als daarbinnen een bouwwerk geheel kan worden voltooid of om de opdrachtgever in de gelegenheid te stellen een andere kwaliteitsborger aan te trekken. Situatie D leent zich echter voor onmiddellijke inwerkingtreding. Het bouwwerk moet in die situatie immers tenminste gedeeltelijk worden stilgelegd – afgezien van het ongedaan maken van de gevaarstelling. Het maatwerk qua begin- en einddatum wordt overgelaten aan de beschrijving in het instrument en de toepassing daarvan door de instrumentbeheerder. De verslaglegging hierover aan de toelatingsorganisatie moet echter volledig uitsluitend geven over de besluitvorming en daaraan ten grondslag liggende overwegingen.

Vanaf het moment dat een schorsing is uitgesproken en gemeld aan de betreffende kwaliteitsborger mag deze geen nieuwe offertes uitbrengen of opdrachten aanvaarden. Openbaarmaking doet de instrumentbeheerder door de schorsing zelf te publiceren en door een melding aan de toelatingsorganisatie, die de melding opneemt in het openbare register van instrumenten en kwaliteitsborgers.

STAP 5 INTREKKING van de toelating (erkenning, certificering)

Intrekking van het recht om een instrument toe te passen is de uiterste sanctie binnen het stelsel. Deze sanctie volgt automatisch wanneer de schorsing niet voor het eind van de daaraan gestelde termijn kan worden beëindigd door onvoldoende aantoonbare herstelmaatregelen. Zodra vaststaat, dat Situatie E zich voordoet, is dat aanleiding voor onmiddellijke intrekking zonder voorafgaande stappen. Of bij situatie E ook het strafrecht wordt ingezet wordt overgelaten aan de belanghebbenden:

instrumentbeheerder, opdrachtgever, benadeelde partijen, bevoegd gezag, toelatingsorganisatie.

Afhankelijk van de ernst van de geconstateerde gebreken en het herhaald voorkomen daarvan kan de intrekking ook voor een periode met een minimumduur of voor onbepaalde tijd worden opgelegd. Bij intrekking is geen sprake van een hersteltermijn, tenzij in uitspraak over bezwaar en beroep anders wordt besloten. Intrekking gaat onmiddellijk in nadat daartoe is besloten door de instrumentbeheerder en dit besluit is medegedeeld aan de kwaliteitsborger. Vanaf dat moment mag de kwaliteitsborger geen nieuwe offertes uitbrengen of opdrachten aanvaarden.

Openbaarmaking doet de instrumentbeheerder door de intrekking zelf te publiceren en door een melding aan de toelatingsorganisatie, die de melding opneemt in het openbare register van instrumenten en kwaliteitsborgers. Tenzij sprake is van intrekking voor onbepaalde termijn kan de

kwaliteitsborger van wie de toelating tot toepassing van het instrument zich via de daarvoor gelden reguliere toelatingsprocedure opnieuw kwalificeren voor toepassing van dit instrument⁵.

Slotopmerking

Zoals de instrumentbeheerders zie op het functioneren van de kwaliteitsborgers, die gerechtigd zijn met hun instrumenten te werken, zo ziet de toelatingsorganisatie op de instrumenten zelf met inbegrip van het functioneren van de instrumentbeheerders daarbinnen en mede op basis van informatie uit de 'reality checks'. Ook aan dat toezicht kunnen maatregelen worden verboden als aanwijzing, (openbare) waarschuwing, schorsing en intrekking; nu echter op het niveau van het instrument zelf. De toelatingsorganisatie werkt daarbij binnen de hiervoor bij of krachtens AMvB te stellen regels volgens een vergelijkbare escalatieladder.

---

⁵ Een kwaliteitsborger kan zich kwalificeren voor meerdere instrumenten. Intrekking van de toelating gebeurt per instrument. Andere instrumentbeheerders zijn via het openbare register op de hoogte van openbare waarschuwing, schorsing en intrekking. Deze informatie mag op zich niet meewegen in de besluitvorming over toelating en over de consequenties, die moeten worden verbonden aan jaarlijkse audits etc. Maar het is wel een signaal om extra alert te zijn op het functioneren en de prestaties van de betreffende persoon of bedrijf.